

OBELŲ VEISLIŲ TINKAMUMAS EKOLOGINIAMS SODAMS

Dr. (HP) Nobertas USELIS, Juozas LANAUSKAS

LAMMC Sodinininkystės ir daržininkystės institutas

n.uselis@lsdi.lt; j.lanauskas@lsdi.lt

Ekologiniame bandyminiame sode tirtos obelių veislės

Viena iš labiausiai obuolius pažeidžianti ir daugiausiai nuostolių soduose padaranti liga yra rauplės. Pagal jautrumą rauplėms parodomajame bandyme auginamas obelių veislės galima suskirstyti sekančiai:

- imunios bei atsparios rauplėms – ‘Rajka’ ir ‘Lodel’;**
- vidutiniškai atsparios – ‘Redkroft’, ‘Elise’ ir ‘Šampion’;**
- jautri – ‘Ligol’.**

'Rajka'

Labai derlinga obelų veislė, sukurta Čekijoje. Vaisiai skinami rugsėjo pabaigoje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki vasario vidurio. Jie vidutinio dydžio ir dideli, apvaliai kūgiški. Odelė geltona, beveik visa padengta išsiliejusiu raudoni. Minkštimas gelsvas, sultingas, aromatingas, pakankamai skanus.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai vidutiniškai tankūs, augina daug trumpųjų vaisinių šakučių. Patartina auginti su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Atsparūs rauplėmis. Žydi vidutiniškai anksti. Dera gausiai, bet linkę pramečiuoti. Vaisių kokybei pagerinti retinamos užuomazgos. Vaisiai jautrūs poodiniam dėmėtumui.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad panaudojus ir ne visą ekologinių priemonių kompleksą prieš ligas galima išauginti kokybiškus šios veislės vaisius.

'Lodel'

Labai derlinga obelių veislė, sukurta Lenkijoje. Vaisiai skinami spalio pradžioje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki balandžio. Jie vidutinio dydžio, plokščiai apvalūs. Odelė geltona, beveik visa padengta išsiliejusiu raudoniui, tvirta. Minkštimas baltai kreminis, saldžiarūgštis, sultingas, skanus, bet kartais sausokas ir aitrokas.

Vaismedžiai augūs ir vidutiniškai augūs, vainikai tankūs, šakos horizontalios. Patartina auginti su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Neserga rauplėmis, bet jautrūs miltligei. Dera kasmet ir gausiai. Vaisių kokybei pagerinti retinamos užuomazgos. Per sausai laikomi vaisiai vysta. Jauni vaismedžiai neištvermingi žiemą.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad panaudojus ir ne visą ekologinių priemonių kompleksą prieš ligas galima išauginti kokybiškus šios veislės vaisius. Tačiau leistinos naudoti apsaugos priemonės nepakankamai veiksmingos prieš miltligę.

'Redkraft'

Derlinga obelų veislė, sukurta Lenkijoje. Vaisiai skinami spalio pradžioje, saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki vasario pabaigos. Jie plokščiai apvalūs, vidutinio stambumo. Odelė vidutinio storumo, lygi, matinė, padengta tamsiai rausvu išsiliejusiu raudoni. Minkštimas kreminės spalvos, saldžiarūgštis, švelnus, sultingas, skanus.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai apvalūs, nesutankėjantys. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Žiemą ištvermingi vidutiniškai, miltligei atsparūs vidutiniškai ir mažai pažeidžiami rauplių. Žydi vidutiniškai anksti. Vaisių kokybei pagerinti retinamos užuomazgos.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad panaudojus ir ne visą ekologinių priemonių kompleksą prieš ligas galima išauginti kokybiškus šios veislės vaisius. Sunokę obuoliai nuo vaismedžių linę sparčiai kristi.

'Elise'

Derlinga obelių veislė, sukurta Olandijoje. Vaisiai skinami spalio pradžioje. Saugykloje (+1–+ 2 °C) išsilaiko iki gegužės mėn. Vaisiai vidutinio dydžio, apvaliai kūgiški. Beveik visa vaisių odelė tamsiai raudona, bronzinio atspalvio, dažnai yra rudų dryžių. Minkštumas baltai žalsvas, tvirtas, sultingas, saldžiarūgštis, skanus.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikas platus, palinkusiomis šakomis. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Vidutiniškai ištvermingi žiemą, rauplėms atsparūs vidutiniškai, labai netasparūs žievės ligoms. Žydi vidutiniškai vėlai. Vaisiai transportabilūs.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad taikant ekologinių priemonių kompleksą prieš ligas ir kenkėjus vaisių paviršius linkes rūdėti. Vaisiai jautrūs puvinų sukėlėjams bei boro trūkumui.

‘Šampion’

Labai derlinga obelų veislė, sukurta Čekijoje. Vaisiai skinami spalio pradžioje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki kovo. Jie vidutinio dydžio ir stambūs, apvaliai kūgiški, vidutiniškai atsparūs rauplėms, saldžiarūgščiai, labai skanūs. Odelė žalsvai geltona arba žalia, su raudonais dryželiais, kurie dažnai susilieja į juostas arba padengia visą vaisių. Minkštimas žalsvai baltas.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai tankūs, kūgio formos. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepais. Dera trumposios ir vytelinės vaisinės šakutės. Derėti pradeda labai anksti ir dera kasmet. Šalčiams neatsparūs, vidutiniškai atsparūs rauplėms ir miltligei, neatsparūs žievės ligoms. Vaisių kokybei pagerinti būtina retinti užuomazgas. Obelis patartina sodinti aukštesnėse, nuo vėjų apsaugotuose, šilčiausiose sodo vietose.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad panaudotų ekologinių priemonių kompleksu prieš ligas ir kenkėjus nepakanka, kad išauginti sveikus vaismedžius bei kokybiškus vaisius, nes padidėja vaisių paviršiaus rūdėtumas, plinta žievės ligos ypač kai vaismedžiai pašala.

‘Ligol’

Labai derlinga obelių veislė, sukurta Lenkijoje. Vaisiai skinami spalio pirmosios dekados pabaigoje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki gegužės vidurio ir ilgiau. Jie vidutinio stambumo ir stambūs, apvaliai kūgiški, saldžiarūgščiai, skanūs. Odelė žalsva, tvirta, su raudonais dryželiais, vietomis susiliejančiais į vientisą raudonį. Minkštimas žalsvai baltas, tvirtas. Vaisiai kieti, transportabilūs.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikas kūgio formos. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepais. Derėti pradeda anksti. Vaismedžiai neatsparūs rauplėms, vidutiniškai atsparūs žievės ligoms ir miltligei, žydi vidutiniškai anksti linkę pramečiuoti. Vaisių kokybei pagerinti (ypač senesniuose soduose) ir pramečiavimui sumažinti retinamos užuomazgos.

Preliminariais tyrimais nustatyta, kad panaudotų ekologinių priemonių komplekso prieš ligas nepakanka, kad apsaugoti vaismedžius ir vaisius nuo rauplių. Panaudojus ekologines apsaugos priemones šios veislės vaisių paviršius linkęs rūdėti.

'Aldas'

Veislė ankstyva žieminė, derlinga, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institute A. Bandaravičiaus, D. Bulavienės ir B. Gelvonauskio sukurta veislė.

Vaisiai skinami rugsėjo viduryje. Vaisių saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki sausio vidurio. Jie plokščiai apvalūs, vienodi, stambūs. Odelė gelsva, didesnioji vaisiaus dalis padengta išsiliejusiu raudoniui bei įvairaus ilgio dryželiais. Minkštumas gelsvas, švelnios konsistencijos, saldus.

Vaismedžiai labai augūs, vainikai labai tankūs, šakos auga vertikaliai. Auginti su žemaūgiais M.26, P 60, B.396, M.9 ir P 22 poskiepiais.

Vaismedžiai žiemą ištvermingi, atsparūs rauplėms, tinka ekologiniams sodams, žydi labai anksti. Kad vaisiai geriau laikytųsi būtina nepavėluoti nuskinti.

'Skaistis'

Veislė ankstyva žieminė, derlinga, išvesta B. Gelvonausko Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institute.

Vaisiai skinami rugsėjo pirmoje pusėje. Vaisių saugykloje (+1–+2 °C) laikosi iki vasario mėnesio. Jie kūgiški, stambesni nei vidutiniai, atsparūs rauplėms, labai gražūs ir skanūs. Odelė beveik visa padengta išsiliejusiu skaisčiu raudoniū. Minkštimas kreminio atspalvio.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai rutuliški, vidutinio tankumo. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Vaismedžiai atsparūs rauplėms ir filostiktozei, pradeda derėti anksti.

'Rosana'

Derlinga obelų veislė, sukurta Čekijoje.

Vaisiai skinami rugsėjo pabaigoje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki kovo. Jie vidutinio dydžio ir dideli, apvaliai kūgiški. Odelė žalsvai gelsva, beveik visa padengta išsiliejusiu raudonių. Minkštimas kreminis, saldžiai vynuoto skonio.

Vaismedžiai stipraus arba vidutinio augimo, vainikai vidutiniškai tankūs, rutuliški, erdvūs svyrančiomis šakomis. Patartina auginti su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Atsparūs rauplėmėms. Vidutiniškai jautrūs miltligei. Žydi vidutiniškai anksti. Anksti pradeda derėti. Dera vidutiniškai gausiai ir pakankamai reguliariai. Vaisių noksta ne vienu laiku, kokybei pagerinti skinami per du–tris kartus.

'Rubinola'

Vidutinio derlingumo obelų veislė, sukurta Lenkijoje. Vaisiai skinami rugsėjo pabaigoje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki kovo pabaigos. Jie vidutinio stambumo ir stambūs, apvaliai cilindriški, saldžiarūgščiai, labai skanūs. Odelė žalsvai geltona, su raudonais dryželiais, vietomis susiliejančiais juostomis. Minkštumas kreminis, sultingas, saldžiai vyninis, labai skanus.

Vaismedžiai labai augūs, vainikai apvalūs. Šoniniai ūgliai nusvirę, šakos linkę nuplukti. Auginami su M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Derėti pradeda anksti. Vaismedžiai atsparūs rauplėms, vidutiniškai atsparūs miltligei, žydi vidutiniškai anksti, dera reguliariai.

'Topaz'

Veislė žieminė, derlinga, sukurta Čekijoje.

Vaisiai skinami spalio pradžioje, saugykloje (+1–+2 °C) išsilaikosi iki balandžio mėnesio. Jie vidutinio stambumo ar stambūs, apvaliai plokšti. Odelė gelsvai žalia, didesnė vaisiaus dalis padengta išsiliejusiu apelsininiu raudoniū. Minkštimas kreminis, tvirtas, saldžiarūgštis, labai sultingas ir skanus.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai rutuliniai, tankūs. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepais. Atsparūs rauplėms, vidutiniškai jautrūs žievės ligoms, žydi vidutiniškai anksti, derėti pradeda taip pat anksti. Kad pagerinti vaisių kokybę, būtina retinti užuomazgas ypač kai vaismedžiai vyresnio amžiaus.

'Goldstar'

Derlinga obelų veislė, sukurta Lenkijoje. Vaisiai skinami spalio pirmoje pusėje. Saugykloje (+1–+2 °C) išsilaiko iki kovo pabaigos. Jie stambūs, apvaliai kūgiški, saldžiarūgščiai, labai skanūs. Odelė žalsvai gelsva, įsaulyje rausva. Minkštimas kreminis, sultingas, saldžiarūgštis, skanus. Obuoliai linkę sirgti poodine dėmėtligė.

Vaismedžiai labai augūs, vainikai apvalūs. Auginami su M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepiais. Derėti pradeda anksti. Dera ant trumpųjų ir ant ilgųjų vaisinių šakučių. Veislė rauplėms imuni, žydi vidutiniškai anksti, dera reguliariai.

'Florina'

Veislė žieminė, derlinga, sukurta Prancūzijoje.

Vaisiai skinami spalio pradžioje, saugykloje (+1–+2 °C) išsilaikosi iki gegužės mėnesio. Jie apvaliai kūgiški ar cilindriški, truputi briaunuoti, vidutinio stambumo. Odelė gelsvai žalia, didesnė vaisiaus dalis padengta išsiliejusiu raudoniū. Minkštimas kremiška žalsvas, švelnus, rūgščiasaldis, sultingas, gana skanus.

Vaismedžiai vidutiniškai augūs, vainikai platūs. Auginami su MM.106, B.118, M.26, P 60, B.396 ir M.9 poskiepais. Vidutiniškai ištvėringi žiemą, žydi vidutiniškai anksti, derėti pradeda taip pat anksti, vidutiniškai atsparūs vėžiui, rauplėmis neserga, nes turi imunitetą šiai ligai. Kad pagerinti vaisių kokybę, būtina retinti užuomazgas.

